

ΕΠΙΦΩΝΗΣΙΣ
ΠΡΟ ΤΟΥ ΝΕΚΡΟΥ ΤΟΥ
ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΔΟΥΖΗ

ΜΕΤΑΣΤΑΝΤΟΣ ΤΗΝ 26 ΜΑΡΤΙΟΥ 1882.

Πρός τί ἡ ἔκτακτος αὕτη συρροή ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ τόπῳ; πρὸ τί ἡ Κερκυραϊκὴ κοινωνία ἀτενίζει περίλυπος τὸ φέρετρον τοῦτο; ποῖος σύνδεσμος μεταξὺ ἡμῶν τῶν ζώντων καὶ τοῦ νεκροῦ τούτου; μήπως συνήλθομεν ν' ἀκροασθώμεν τὰς ἐμβριθεῖς καὶ ῥητορικὰς ἀγορεύσεις τοῦ ἀνεξαρτήτου καὶ φιλοπάτριδος πληρεξουσίου; μήπως συνήλθομεν ν' ἀκούσωμεν τὰς εὐφραδεῖς συζητήσεις τοῦ διαπρεποῦς δικηγόρου; Φεῦ! ἡ μεγάλη ἐκείνη καρδιά ἣτις ὑπηγόρευε τοὺς λόγους ἐκείνους ἐνεκρώθη! τὸ εὐγλωττον ἐκεῖνο στόμα τὸ ὁποῖον τοὺς ἐπρόφερον ἐκλείσθη διὰ παντός! καὶ ἐπὶ τῆ στερήσει ταύτῃ πενθοῦντες συνήλθομεν ἵνα δώσωμεν τὸν τελευταῖον ἀσπασμὸν εἰς τὸν ἐνάρετον πατριώτην, εἰς τὸν διακεκριμένον ἐπιστήμονα, εἰς τὸν εἰλικρινῆ φίλον, εἰς τὸν φιλόστοργον οἰκογενειάρχην.

Δὲν προτίθεμαι νὰ βιογραφήσω τὸν ἄνδρα, ἀλλ' ὑπέικων εἰς τὰς ὁρμὰς τῆς καρδίας μου, θὰ συνοδεύσω τὸν τελευταῖον ἀσπασμὸν διὰ διττοῦ ἐνθυμήματος, τὸ ὁποῖον ἦτο τοῦ ὄλου βίου του τὸ σύμβολον.

Δύο ὑπῆρξαν τὰ ἱερώτερα τῶν αἰσθημάτων τοῦ ἐξ ἡμῶν μεταστάντος, ἡ Πίστις καὶ ἡ Πατρίς. Ἡ πρὸς τὴν Θρησκείαν εὐλάβεια καὶ ἡ πρὸς τὴν Πατρίδα ἀγάπη ἀπέτελουν τὴν ἐνιαίαν καὶ ὑπερτάτην αὐτοῦ λατρείαν. Διὰ τοῦτο ἐγκρατὴς γενόμενος τῆς Θεολογίας ἐναπέθετε τὸν δικηγορικὸν κάλαμον διδάσκων ἐπ' ἐκκλησίας τὸν θεῖον λόγον, ἰδίως κατὰ τὴν ἀγίαν καὶ μεγάλην ἐβδομάδα τῶν σωτηρίων παθῶν. Ὡ! ποσάκις καὶ ἐγὼ μετὰ τῶν λοιπῶν συμπολιτῶν μας, προσφιλέστατε φίλε, ἠκροάσθην εἰς τὸ ἐξωκλήσιον τῶν Μηνιατᾶδων ὅπου ἐκήρυττες, μάλιστα κατὰ τὴν χθεσινὴν ἡμέραν τῆς Σταυρώσεως, τὰς εὐγλώττους καὶ ἱεροπρεπεῖς διερμηνεύσεις σου εἰς τοὺς γλυκυτάτους καὶ πανσόφους λόγους τοῦ Θεανθρώπου, οὓς οὗτος ἐπρόφερε πρὸς τοὺς σταυρωτάς του ἀναβαίνων τὸν Γολγοθᾶ.

Ὁμοίαν τῆς Θρησκείας ἀφοσίωσιν εἶχε πρὸς τὴν Πατρίδα. Εἰς πᾶν ἐθνικὸν κίνημα, εἰς πᾶσαν πατριωτικὴν ἐνέργειαν ὁ Νικόλαος Δούζης ἦτο προθυμότατος συνεργάτης. Κατὰ τὰς ἐθνικὰς δὲ πανηγύρεις, ἰδίως κατὰ τὴν ἐθνοσωτήριον ἡμέραν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ἡ πατριωτικὴ αὐτοῦ καρδιά, μὴ χωροῦσα τὴν πλημμύραν τῶν αἰσθημάτων του διεχύνετο εἰς ἐνθουσιώδεις λόγους καὶ ὠδὰς, ψάλλουσα τοὺς ἄθλους τῶν ἀγωνι-

στῶν τοῦ 1821 καὶ ἀνυμνοῦσα τὴν 25 Μαρτίου, καθ' ἣν ἐδόθη τὸ σύνθημα εἰς μίαν φούχταν ἡρώων νὰ καταπατήσωσι τὴν κάραν μιᾶς αὐτοκρατορίας! Ἐημερόνεις, ἐψάλλεν ἡ πατριωτικὴ ἐκείνη καὶ νεκρὰ ἤδη καρδιά,

«Ἐημερόνεις αὐγὴ τῶν θαυμάτων,
Αὐγὴ δόξης, αὐγὴ ἑλευθερίας,
Καὶ τοὺς τάφους τῶν πρώτων θαυμάτων
Στεφανῶνεις μ' ἀκτίνας φαιδράς».

Καὶ εἰς ἄλλην του ὠδὴν κατὰ τὴν ἰδίαν ἐλληνοσωτήριον ἡμέραν ἐψάλλε,

«Μὲ τὴν δάφνην στολισμένοι
Εὐλαβῶς σὲ χαιρετοῦμεν
Ὅλοι τώρα σὲ ὑμνοῦμεν
Ὡ ἡμέρα ἱερά».

Πέρυσι κατὰ τὴν 25 Μαρτίου σὲ ἀπήντησα, ἀγαπητὴ συνάδελφε, ἐξερχόμενον τῆς ἐκκλησίας καὶ σοῦ ὑπέμνησα τοὺς ὠραίους ἐθνικοὺς στίχους, οὓς πρὸ τριακονταετίας ἐδημοσίευσεν ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ πατρίδι μας, σὺ δὲ εἰς ἀπάντησιν μοῦ ὑπέδειξας τὴν ἐπὶ τοῦ στήθους σου δάφνην, ὡς νὰ μοι ἔλεγες ἰδοὺ ποία ἄφωνος ἐξωτερικεύεις τῶν αἰσθημάτων μου μοι ἀπέμενε σήμερον! Κατὰ τὴν ἐφετεινὴν μόνον ἑορτὴν δὲν ἐκόσμησες τὸ στήθός σου μὲ τὸ ἱερὸν σύμβολον τῆς Ἑλληνικῆς Παλιγγενεσίας, τὸ ὁποῖον τόσον ἐνθουσιωδῶς ὑμνήσας! ἐπέπρωτο δὲ νὰ παραδώσῃς τὸ πνεῦμα εἰς τὸν Πλάστην τὴν ἀκόλουθον τῆς ἐθνικῆς ἑορτῆς, ἣτις ἔτυχεν ἡ ἡμέρα τῆς Σταυρώσεως, καθ' ἣν ἄλλοτε διὰ τῶν εὐγλώττων θεολογικῶν λόγων σου διηρμήνευες τὰ ἅγια τοῦ Σταυρωθέντος ῥήματα!

Ἡ σύμπτωσις τοῦ θανάτου σου κατὰ τὰς δύο ταύτας συνεχεῖς τοῦ ἔτους τούτου ἡμέρας, πλήρεις ἐθνικῶν καὶ κοσμοσωτηρίων ἀναμνήσεων καὶ διδαγμάτων, μοι θέτει εἰς τὰς χεῖρας τὸ διττὸν αὐτὸ σύμβολον... Τέτέλειται πρὸ μικροῦ ἀντήχησαν οἱ ναοὶ τοῦ Ὑψίστου πρὸς ἀνάμνησιν δὲ τοῦ ἐκουσίου ἐκείνου Πάθους, ἐξερχόμεθα ἐκεῖθεν οἱ πιστοὶ ἀποκομίζοντες τὰ ἐπιτάφια ἀρώματα.

Εἰς τὰ ἀρώματα ταῦτα προσθέτω καὶ τὴν χλοερὰν ἐτι δάφνην τῆς 25 Μαρτίου καὶ τὰ ἐναποθέτω ἐπὶ τῆς καρδίας σου, ὅπως τὰ ἱερά ταῦτα καὶ πολυῦμνητα σύμβολα τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος σὲ συνοδεύσωσιν εἰς τὴν τελευταίαν κατοικίαν σου.

Ἐν Κερκύρᾳ 27 Μαρτίου 1882.

Π. Σκαλτσούνης.

